

Verslag 2021

2021: Alweer een bijzonder jaar!

Hadden we in 2020 een nieuw recordaantal gevonden nesten, wordt het in 2021 alweer verbroken! Weliswaar een recordaantal gevonden nesten, maar helaas wel minder succesvolle nesten en ook minder uitgevlogen jongen. Opvallend hoeveel nesten mislukt zijn, zie hieronder de vergelijking met 2020, aantal nesten en tussen haakjes het aantal succesvolle nesten (minimaal 1 jong uitgevlogen) en het bijbehorende percentage succesvolle nesten op het totaal gevonden nesten:

Soort	2020		2021	
	Totaal	Waarvan succesvol	Totaal	Waarvan succesvol
Boomvalk	5	(4 = 80%)	4	(3 = 75%)
Buizerd	36	(34 = 94%)	51	(36 = 71%)
Havik	15	(15 = 100%)	21	(12 = 57%)
Slechtvalk	4	(4 = 100%)	5	(3 = 60%)
Sperwer	10	(9 = 90%)	11	(5 = 45%)
Torenvalk	26	(25 = 96%)	20	(17 = 85%)
Wespendief	2	(1 = 50%)	1	(0 = 0%)
Totaal	98	(92 = 94%)	113	(76 = 67%)

Een enorme keldering van het aantal en percentage geslaagde nesten. In de soortbesprekingen hieronder wordt meer in detail naar elke soort op zich gekeken.

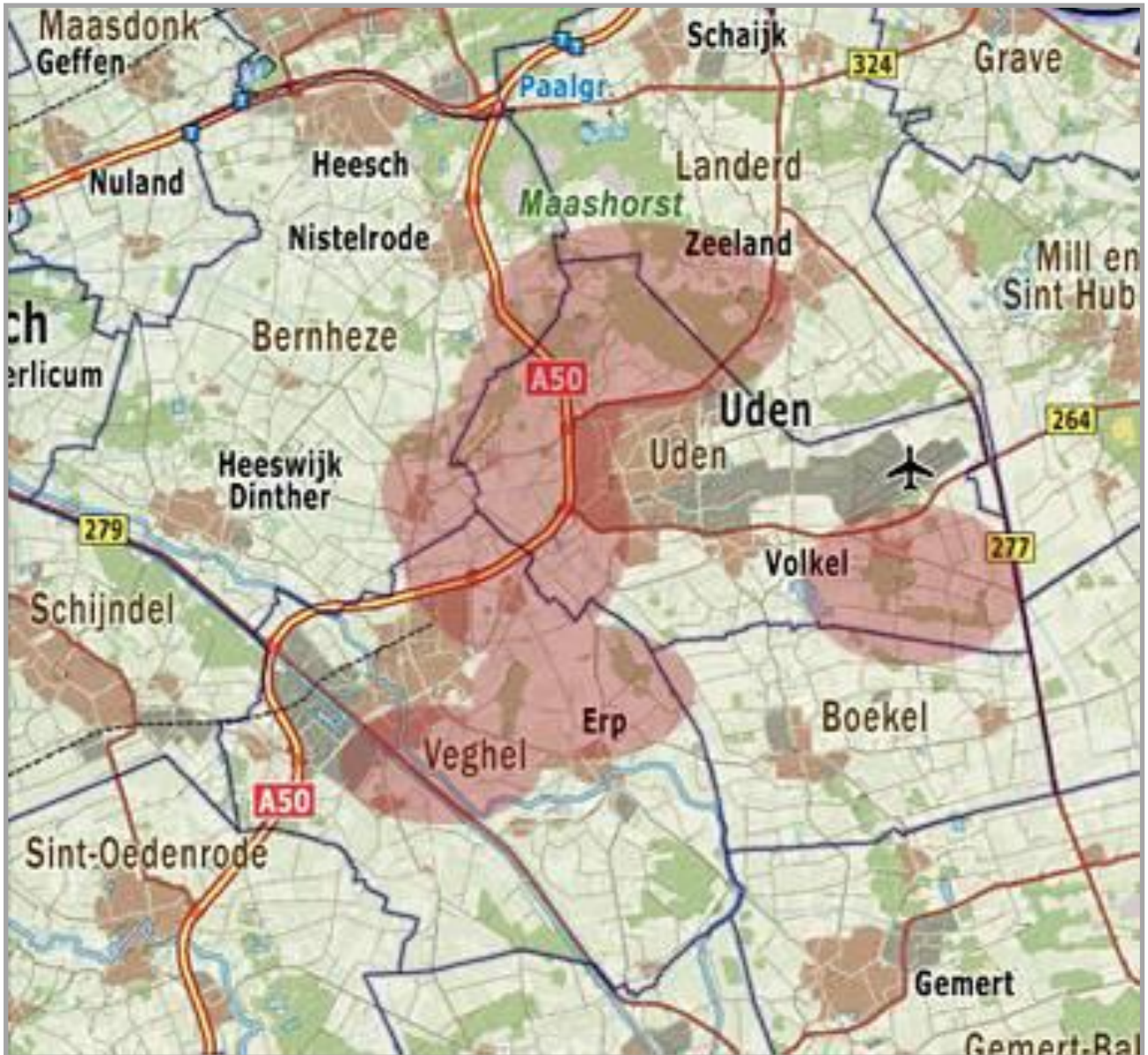
De oorzaken van de veranderingen die in dit artikel genoemd worden, zijn natuurlijk divers en per soort weer anders. Daarbij komt dat ons onderzoeksgebied beperkt is en conclusies zijn aan de hand van dergelijke kleine volumes niet echt verantwoord.

We hebben in Nederland ook nog een aantal roofvogelsoorten die niet in ons monitoringsgebied broeden, of moet ik zeggen nog niet 😊? In Nederland in 2021 vijf paartjes Visarend die actief waren, daarvan gingen er drie tot eileg over, deze waren alle drie succesvol met ieder 3 jongen, alle drie in de Biesbosch. De Zearend had een heel goed jaar (22 bezette nesten, waarvan 12 succesvol met in totaal 17 jongen). Verder dit jaar enorme aantallen Rode Wouwen (34 waarvan 11 succesvol) en één Zwarte Wouw (succesvol) in het Brabantse Valkenswaard. Annemarie van Diepenbeek, lid van onze werkgroep, determineerde o.a. resten van Konijn, vogel, Ral/Waterhoen, vissen en 31 Meikevers uit de prooiresten die op het nest verzameld werden. Hopelijk gaan we de komende jaren in onze regio ook nog wat van deze soorten merken. Je weet maar nooit! En dan de roofvogels die nog niet in Nederland broeden, De Grijs Wouw moet nog zo'n 500 km overbruggen vanuit Frankrijk, maar er worden er elk jaar meer gezien, ook in onze regio komt ie zo af en toe op bezoek.. Echte territoriale beesten worden echter (nog) niet in Nederland gezien. De Slangenarend overzomert al sinds 1996 met een of meerdere individuen in Nederland. Tot broedgevallen heeft het nog niet geleid.

Het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied beslaat net zoals andere jaren Maashorst-Zuid tot boven de Brobbelbies, de wijde omgeving van Mariaheide, de Erpse bossen, Volkel-Odiliapeel en de wijde omgeving van Zijtaart. Het veldwerk wordt gedaan door circa twintig personen die vaak groepsgewijs opereren, maar ook zijn diverse gebieden door deze personen alleen bezocht. Alles wordt vastgelegd op digitale nestkaarten. We zijn met een redelijk stabiele groep nu al bijna 25 jaar bezig om op een standaard methode de broedsels van de roofvogels in kaart te brengen.

De broedsels van alle soorten roofvogels worden gevolgd, dat waren in 2021: Boomvalk, Buizerd, Havik, Slechtvalk, Sperwer, Torenavalk en Wespendif. Alle broedresultaten worden hieronder in een tabel naar voren gebracht.

Totaaltabel

Totaal									
Jaar	Nesten	Nesten succesvol	ei (gezien)	ei gezien + geteld	jongen	uitgevlogen	Gem. jongen per begonnen nest	Gem. jongen per succesvol nest	Gem. uitgevlogen per succesvol nest
2021	113	76	116	285	240	224	2,1	3,2	2,9
2020	98	92	90	292	265	260	2,7	2,9	2,8
2019	77	71	70	234	213	207	2,8	3,0	2,9
2018	75	67	67	195	178	173	2,4	2,7	2,6
2017	69	64	47	197	190	178	2,8	3,0	2,8
2016	82	76	109	241	206	197	2,5	2,7	2,6
2015	64	59	43	184	171	157	2,7	2,9	2,7
2014	65	60	89	207	174	157	2,7	2,9	2,6
2013	68	55	41	165	145	134	2,1	2,6	2,4
2012	66	54	73	160	131	122	2,0	2,4	2,3
2011	61	51	91	160	139	138	2,3	2,7	2,7
2010	60	46	72	135	113	105	1,9	2,5	2,3
2009	47	44	51	137	128	117	2,7	2,9	2,7
2008	47	41	105	151	125	109	2,7	3,0	2,7
2007	72	62	165	231	188	181	2,6	3,0	2,9
2006	48	45	57	128	114	103	2,4	2,5	2,3
2005	63	48	97	181	136	135	2,2	2,8	2,8
2004	71	58	102	208	193	171	2,7	3,3	2,9
2003	56	49	86	162	130	127	2,3	2,7	2,6
2002	62	40	74	164	112	111	1,8	2,8	2,8
2001	46	44	138	224	149	142	3,2	3,4	3,2
2000	55	27	92	168	105	104	1,9	3,9	3,9
1999	61	52	119	217	164	164	2,7	3,2	3,2

Weer en voedsel

De omstandigheden in 2021: Ondanks een koudegolfje, met sneeuwval van 7 tot 13 februari, was de winter van 2020/2021 zacht. Deze zachte winter werd gevolgd door een bijzonder koude april en een zeer koude, onstuimige en natte mei. Juni was zeer warm en zonnig, maar gelukkig ook een beetje nat. Halverwege en aan t eind van de maand waren er wat pittige buien met ook onweer. Juli was koel en wisselvallig en ook augustus was wisselvallig, vrij koel en somber.

De Veldmuizen en Bosmuizen hadden ogenschijnlijk last van het koude en natte voorjaar. Een mogelijke verklaring voor de vele mislukte buizerdbroedsels? Met het Konijn gaat het nog steeds niet goed, ze komen vooral geconcentreerd voor in tuinen, op sportcomplexen, begraafplaatsen etc. Ook met de Haas gaat het ronduit slecht. Volgens Rob Bijlsma gaat het de laatste vier jaren iets beter met het vogelaanbod dan de tien jaar daarvoor. Dat is als je naar absolute aantallen kijkt. Als je kijkt naar biomassa is het verhaal echt anders. Even grof gezegd lijkt het of de kleinere, lichte vogels (<50 gram) toenemen, maar de middelzware en zware soorten (50 tot 1000 gram) nemen af. Hoe dat precies in onze regio is, is onbekend. De trend van Sperwer en Havik geeft te denken. Voor de sociale wespen was 2021 een absoluut dieptepunt. Ook hier de laatste 20 jaar een droevige trend. Op zich niet gek als je bedenkt hoe t met onze insecten gaat (persberichten over 60-70% afname) in combinatie met het feit dat wespen vleeseters zijn!

Werkwijze

We proberen elk jaar weer om met de Roofvogelwerkgroep van Vogelwacht Uden onze hele regio dekkend alle nesten te vinden en vervolgens bij te houden. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat dat niet elk jaar even goed lukt. Sommige gebieden worden intensiever gemonitord dan andere. Vooral de bosgebieden zijn over het algemeen goed bezocht en daarmee waarschijnlijk wat oververtegenwoordigd in de getallen. Daarbij verder nog de opmerking dat veel waarnemers zich beperken tot het bekijken van de nesten vanaf de grond. Dit leidt er ongetwijfeld toe dat het aantal jongen wat onder geteld is en natuurlijk dat het aantal gelegde eieren vaak onbekend is. Er wordt binnen de werkgroep echter al vele jaren geëxperimenteerd met camera's op stok en gebruik van spiegels op stok (sinds 1997). We weten zo al jaren bij de meeste broedsels veel gegevens te verzamelen. Met de komst van Arno van Eggelen bij de werkgroep heeft het werken met camera op stok een enorme impuls gekregen. Hij heeft een compleet nieuw ontwerp gemaakt en daar is in 2019 mee geëxperimenteerd en door diverse subgroepen vanaf 2020 intensiever mee gewerkt. Zie foto hieronder en de bijlage Nestmonitoring.pdf bij verslag van 2020! We kunnen nu filmpjes vastleggen en daarmee alles nog beter in kaart brengen.

Elk jaar worden alle reeds bekende nesten gecontroleerd en er wordt actief gezocht naar nieuwe nesten. In het winterhalfjaar wordt gezocht naar nesten die we eventueel in het broedseizoen gemist hebben.

We handelen geheel conform wat beschreven is in het boek Handleiding Veldonderzoek roofvogels, geschreven door Rob Bijlsma.

Om alles goed vast te leggen en om de nestkaarten digitaal met elkaar te kunnen delen, gebruiken we de Nestkaart.nl Web-App gemaakt en onderhouden door Mario Aspeslagh. Uiteraard worden alle nestkaarten aan het eind van het seizoen via deze Web-App doorgestuurd naar SOVON (Samenwerkend Organisaties Vogel Onderzoek Nederland) en van daaruit gedeeld met Werkgroep Roofvogels Nederland..

Gebruikte camera op stok en ledscherm (foto Arno van Eggelen).

Voor een uitgebreide toelichting zie bijlage bij verslag van 2020.

Boomvalk

Met veel moeite en inspanning hebben we dit jaar vier nesten van de Boomvalk gevonden. We hebben er weer heel hard voor moeten zoeken. De Boomvalk is namelijk een soort die zich steeds moeilijker laat vinden. Ze lijken steeds minder vocaal te worden. Dat is weliswaar voor ons lastig, maar blijkbaar voor de Boomvalken de beste tactiek. Met overal Haviken, Bosuilen en nu ook al Slechtvalken om je heen is het beter om niet te veel op te vallen. Er zijn twee nesten in de eifase gevonden die we met de camera konden bekijken. Een keer drie ei en een keer twee ei. Van deze vijf eieren kwam er uiteindelijk maar één ei uit, de rest mislukte. Later zijn nog twee nesten gevonden met respectievelijk drie en twee jongen. Totaal zes uitgevlogen jongen op vier begonnen nesten is niet best! De laatste twee gevonden nesten bevonden zich op een hoogspanningsmast. Landelijk gezien worden maar liefst 61% van alle gemelde boomvalknesten gevonden op hoogspanningsmasten. Ik vermoed dat dat ook te maken heeft met de inspanning die vaak nodig is om boomnesten te vinden. Vijf tot tien velduren zoeken naar een Boomvalknest is eerder regel dan uitzondering! En helaas dit jaar ook twee vaste plekken waar we helemaal niets gevonden hebben.

Boomvalkuitzicht met op de achtergrond de Kerktoren van Uden 30 juli 2019 (foto Ton van de Tillart).

Boomvalk												
Jaar	Nesten	Nesten succesvol	ei (gezien)	Aantal nesten ei gezien	ei gezien + geteld	jongen	uitgevlogen	Gem. nesthoogte	Gem. legselgrootte (gezien)	Gem. jongen per begonnen nest	Gem. jongen per succesvol nest	Gem. uitgevlogen per succesvol nest
2021	4	3	5	2	10	6	6	22,7	2,3	1,2	1,5	1,5
2020	5	4	7	3	11	9	8	13,0	2,3	1,8	2,3	2,0
2019	5	4	9	3	12	7	6	19,4	3,0	1,4	1,8	1,5
2018	2	1	6	2	6	3	3	14,5	3,0	1,5	3,0	3,0
2017	2	1	3	1	5	5	1	15,5	3,0	2,5	5,0	1,0
2016	4	4	6	2	10	8	8	14,5	3,0	2,0	2,0	2,0
2015	4	4	6	2	11	11	11	17,5	3,0	2,8	2,8	2,8
2014	6	5	2	1	10	10	8	21,2	2,0	1,7	2,0	1,6
2013	6	4	3	1	12	12	11	20,5	3,0	2,0	3,0	2,8
2012	6	4	8	3	14	8	8	16,8	2,7	1,3	2,0	2,0
2011	6	5	9	3	17	14	14	20,2	3,0	2,3	2,8	2,8
2010	9	5	13	5	17	15	11	17,0	2,6	1,7	3,0	2,2
2009	6	6	3	1	16	16	15	23,8	3,0	2,7	2,7	2,5
2008	2	2	3	1	6	5	4	16,5	3,0	2,5	2,5	2,0
2007	4	2	3	1	8	7	5	17,0	3,0	1,8	3,5	2,5
2006	3	3			8	8	8	22,0		2,7	2,7	2,7
2005	3	3	4	2	7	6	6	15,0	2,0	2,0	2,0	2,0
2004	3	3	3	1	5	5	5	15,2	3,0	1,7	1,7	1,7
2003	2	2	3	1	5	5	5	16,0	3,0	2,5	2,5	2,5
2002	1							35,0		0,0		
2001	0											
2000	0											
1999	2	2			6	6	6	25,5		3,0	3,0	3,0
1998	1	1			2	2	2	14,6		2,0	2,0	2,0
1997	2	2			4	4	4	14,6		2,0	2,0	2,0
1996	1	1			2	2	2	12,0		2,0	2,0	2,0

Buizerd

We hebben met 51 nesten enorm veel actieve Buizerdnesten gevonden dit jaar. Desondanks met 36 maar twee succesvolle nesten meer dan vorig jaar. Van 7 van de 13 mislukte nesten is bekend dat ze al in de eifase mislukten. Één, in de jongenfase, bij de rest onbekend. Een nest is overgenomen door een Nijlgans. Voor de rest is het gissen naar de oorzaak. Met 13 op 51 nesten mislukt sluiten we met 25,4% mislukt goed aan bij de landelijke resultaten (24% mislukt) over 2021. Voor de Buizerd was dit ondanks de vele nesten toch een beroerd jaar!

Met een gemiddelde legselgrootte van 2,4 eieren (op 15 nesten) zitten we in de buurt van het landelijk gemiddelde van 2,35. Gemiddeld zijn in Nederland 1,68 jongen uitgevlogen (alleen succesvolle nesten). Bij ons was dat net iets boven de 2,0 (op 36 succesvolle broedsels).

Je zou veronderstellen dat de omstandigheden in het begin van het broedseizoen goed waren, immers heel veel starters. En dat de omstandigheden daarna minder geworden zijn, dus relatief kleine legfels en broedsels en heel veel uitval, vooral in de eifase.

*Buizerd 17 juni 2021 Rukven
Heeswijk (foto Berry Setton).*

Buizerd												
Jaar	Nesten	Nesten succesvol	ei (gezien)	Aantal nesten ei gezien	ei gezien + geteld	jongen	uitgevlogen	Gem. nesthoogte	Gem. legselgrootte (gezien)	Gem. jongen per begonnen nest	Gem. jongen per succesvol nest	Gem. uitgevlogen per succesvol nest
2021	51	36	36	15	92	75	73	13,3	2,4	1,5	2,1	2,0
2020	36	34	27	11	74	66	64	13,6	2,5	1,8	1,9	1,9
2019	36	34	18	7	87	86	83	12,8	2,6	2,4	2,5	2,4
2018	31	27	14	7	55	52	50	12,6	2,0	1,7	1,9	1,9
2017	25	24	4	2	48	48	47	11,9	2,0	1,9	2,0	2,0
2016	32	30	30	10	68	55	51	12,2	3,0	1,7	1,8	1,7
2015	21	20	3	1	38	38	34	13,3	3,0	1,8	1,9	1,7
2014	24	24	17	6	54	52	47	13,2	2,8	2,2	2,2	2,0
2013	23	21	6	3	40	37	36	12,7	2,0	1,6	1,8	1,7
2012	26	22	14	6	46	41	37	12,4	2,3	1,6	1,9	1,7
2011	17	16	9	4	28	26	26	12,9	2,3	1,5	1,6	1,6
2010	22	17	10	4	33	30	29	11,8	2,5	1,4	1,8	1,7
2009	11	11			20	20	19	10,8		1,8	1,8	1,7
2008	14	11	7	4	20	17	16	11,9	1,8	1,2	1,5	1,5
2007	26	23	26	11	51	42	42	11,6	2,4	1,6	1,8	1,8
2006	18	18			27	27	24	10,3		1,5	1,5	1,3
2005	19	14	5	2	29	24	24	8,8	2,5	1,3	1,7	1,7
2004	26	21	10	4	47	44	42	12,0	2,5	1,7	2,1	2,0
2003	21	19	14	7	34	30	30	11,7	2,0	1,4	1,6	1,6
2002	17	13	10	4	27	26	26	10,7	2,5	1,5	2,0	2,0
2001	11	10	24	7	41	24	20	11,7	3,4	2,2	2,4	2,0
2000	16	6	11	5	21	11	11	11,8	2,2	0,7	1,8	1,8
1999	16	14	14	6	36	30	30	10,0	2,3	1,9	2,1	2,1

Havik

Eenentwintig nesten is een erg mooi zoekresultaat. We moeten acht jaar terug naar 2013 om dat getal terug te zien. De laatste twee jaren lijkt de Havik uit een dip te komen. Aan de andere kant geeft de Havik altijd al een wisselvallig, schommelend beeld. Bij de mislukkingen waren er minimaal twee veroorzaakt door mensen. Een keer boswerkzaamheden op enkele meters van het nest en in het andere geval spelende kinderen met een hut vlakbij het nest in combinatie met veel motorcross nabij het nest.

Hoe gek het ook klinkt met zoveel gevonden nesten: Grote delen van ons landschap zijn volkomen Havikloos. Alle Haviknesten in de kleine bosjes in het agrarisch landschap zijn de laatste tien jaar verdwenen.

De 47 uitgevlogen jongen geven de burger echter moed. Met 3,8 ei als gemiddelde legselgrootte scoort deze regio goed tov Nederland 3,2 of Noord-Brabant 3,3. Hetzelfde geldt voor gemiddeld aantal uitgevlogen jongen per succesvol nest: NL 2,48, Noord-Brabant 2,6 en hier zelfs 3,9! Hopelijk blijft deze toppredator zich handhaven. Met de komst van de Slechtvalk, de groeiende stand van Oehoe en Bosuil, de afnemende trend bij veel potentiële natuurlijke prooien en het afnemend aantal postduivenhouders lijkt het er niet rooskleurig uit te zien, maar het is afwachten wat er gaat gebeuren.

De al jaren zeer succesvolle Havik van het Goorse bos bij Erp had zich oa vergrepen aan de jongen van een Bosuil die een Buizerdnest vlakbij de Havik had uitgekozen als nestplaats. En dan noemen we uilen slim 😊!

1^e kalenderjaar Havik in de omgeving van Erp 19-12-2019 (foto Carel van de Sanden).

Havik												
Jaar	Nesten	Nesten succesvol	ei (gezien)	Aantal nesten ei gezien	ei gezien + geteld	jongen	uitgevlogen	Gem. nesthoogte	Gem. legselgrootte (gezien)	Gem. jongen per begonnen nest	Gem. jongen per succesvol nest	Gem. uitgevlogen per succesvol nest
2021	21	12	23	6	56	50	47	11,7	3,8	2,4	4,2	3,9
2020	15	15			42	40	40	13,4		2,7	2,7	2,7
2019	10	9	2	1	22	20	19	14,9	2,0	2,0	2,2	2,1
2018	15	14	11	3	37	32	31	14,4	3,7	2,1	2,3	2,2
2017	13	11	5	2	29	26	26	13,2	2,5	2,0	2,4	2,4
2016	17	16	12	3	43	41	41	14,3	4,0	2,4	2,6	2,6
2015	16	16	4	1	39	39	38	14,3	4,0	2,4	2,4	2,4
2014	19	17	29	7	62	52	47	13,3	4,1	2,7	3,1	2,8
2013	21	16	12	3	49	43	37	12,9	4,0	2,0	2,7	2,3
2012	16	15	24	6	40	37	37	11,7	4,0	2,3	2,5	2,5
2011	13	9	15	5	28	25	25	13,6	3,0	1,9	2,8	2,8
2010	15	13	15	4	36	33	32	12,5	3,8	2,2	2,5	2,5
2009	12	12			29	29	28	12,3		2,4	2,4	2,3
2008	10	10	10	3	25	24	22	12,9	3,3	2,4	2,4	2,2
2007	15	14	29	8	43	35	33	12,6	3,6	2,3	2,5	2,4
2006	8	8	4	1	19	19	18	12,7	4,0	2,4	2,4	2,3
2005	14	11	11	4	28	24	23	7,9	2,8	1,7	2,2	2,1
2004	14	11	7	3	31	28	25	12,1	2,3	2,0	2,5	2,3
2003	10	9	10	3	27	23	21	10,6	3,3	2,3	2,6	2,3
2002	14	9	14	4	23	19	18	9,3	3,5	1,4	2,1	2,0
2001	10	10	23	6	26	22	20	9,9	3,8	2,2	2,2	2,0
2000	5	3	6	2	17	15	14	9,6	3,0	3,0	5,0	4,7
1999	7	6	7	2	21	16	16	10,4	3,5	2,3	2,7	2,7

Slechtvalk

Alle paren van vorig jaar waren weer present: de paren op de gebouwen van Agrifirm in Veghel, de Petruskerk in Uden en de kerk in Erp werden dit jaar vergezeld door een paar wat zich gevestigd heeft op de hoogspanningsmasten tussen Erp en Boekel en een paar bij de kerk van Dinther. De laatste twee broedgevallen mislukten. Het nest op de Hoogspanningsmast had ineens een groot gat. Oorzaak onbekend. Het paar op de kerk van Dinther legde eieren in de regenafvoer van de kerk. Dat was gedoemd te mislukken en zo geschiedde.

Adult mannetje Slechtvalk liet zich vangen in de nestkast tijdens het ringen van de jongen. Wordt losgelaten na ook geringd te zijn 21-05-2021 [foto Jan van de Tillaart].

Nog wat bijzonderheden:

- De man van de kerk in Erp is als nestjong in 2016 geringd op de Catharinakerk in Eindhoven en dus vijf jaar oud!
- De vrouw van het paar van de Petruskerk in Uden heeft een Duitse ring aan.
- Vrouwtje EBJ geringd op 4 mei 2020 in Erp slaapt sinds begin maart 2021 regelmatig op de kerktoren in Wuustwezel België (zie foto). Meer niet bekend.
- Ander vrouwtje geringd op 7 mei 2021 is 18 augustus 2021 dood gevonden in Bleiswijk als treinslachtoffer. 88 km van Erp verwijderd. Ze heeft dus na het ringen nog max. 102 dagen geleefd.

Slechtvalk geringd in Erp 4 mei 2020 op kerktoren in Wuustwezel juni 2021.

Slechtvalk												
Jaar	Nesten	Nesten succesvol	ei (gezien)	Aantal nesten ei gezien	ei gezien + geteld	jongen	uitgevlogen	Gem. nesthoogte	Gem. legselgrootte (gezien)	Gem. jongen per begonnen nest	Gem. jongen per succesvol nest	Gem. uitgevlogen per succesvol nest
2021	5	3	7	2	11	10	9	44,0	3,5	2,0	3,3	3,0
2020	4	4	7	2	14	13	12	45,0	3,5	3,3	3,3	3,0
2019	3	2	7	2	10	7	7	55,0	3,5	2,3	3,5	3,5
2018	4	4	10	3	11	11	11	55,0	3,3	2,8	2,8	2,8
2017	3	3	7	2	9	9	9	48,3	3,5	3,0	3,0	3,0
2016	2	2	7	2	7	7	7	55,0	3,5	3,5	3,5	3,5
2015	1	0	3	1	3	3	0	65,0	3,0	3,0		
2014	1	1			3	3	3	65,0		3,0	3,0	3,0
2013	1	1	3	1	3	3	3	65,0	3,0	3,0	3,0	3,0
2012	1	1	2	1	2	2	2	65,0	2,0	2,0	2,0	2,0
2011	0											
2010	0											
2009	0											
2008	0											
2007	0											
2006	0											
2005	0											
2004	0											
2003	0											
2002	0											
2001	0											
2000	0											
1999	0											

Sperwer

De Sperwer klom langzaam uit het dal richting vijftien paren in 2017, maar valt de laatste jaren weer terug naar rond de tien broedsels. Het landelijke gemiddelde van 3,8 uitgevlogen jong per succesvol paar, halen we hier ook. Met vijf succesvolle nesten en 20 uitgevlogen jongen komen we aan 4,0. Ook bij de gemiddelde legselgrootte zitten we met 4,8 ei op het landelijk gemiddelde. Geen getallen om je zorgen te maken zou je denken. Echter het percentage mislukte nesten is wel uitzonderlijk hoog. Over heel Nederland ligt dat met 42,5% van de gestarte nesten al erg hoog, maar wij komen dit jaar zelfs aan bijna 55% (6 nesten van 11 mislukt). Drie keer al mislukt in de eifase, waarom is helaas niet duidelijk.

*Adulte Sperwerman Veghel 11-01-2022
(foto Willy van Lanen).*

Opvallend verder dat we op drie plekken wel duidelijk territoria hebben gevonden met pluk en tot halverwege mei volop alarm, maar ondanks veel inspanning geen nest. Met oa Gertrude in onze geledingen kan het aan de ervaring en kennis van Sperwers niet liggen zou je denken. We hebben natuurlijk te maken met kleine aantallen, die statistisch niet veel zeggen, maar goed de Sperwer lijkt het in onze contreien erg lastig te hebben. Benieuwd wat de komende jaren gaan brengen.

*Sperwer 2^e kj mannetje
Hurkske Erp 29 juni 2021
(foto Carel van de Sanden).*

Sperwer												
Jaar	Nesten	Nesten succesvol	ei (gezien)	Aantal nesten ei gezien	ei gezien + geteld	jongen	uitgevlogen	Gem. nesthoogte	Gem. legselgrootte (gezien)	Gem. jongen per begonnen nest	Gem. jongen per succesvol nest	Gem. uitgevlogen per succesvol nest
2021	11	5	24	5	38	25	20	8,3	4,8	2,3	5,0	4,0
2020	10	9	22	5	35	29	29	9,7	4,4	2,9	3,2	3,2
2019	9	9	20	4	39	32	32	9,1	5,0	3,6	3,6	3,6
2018	10	9	13	3	37	33	31	8,9	4,3	3,3	3,7	3,4
2017	15	14	22	5	57	53	48	9,9	4,4	3,5	3,8	3,4
2016	13	10	54	12	56	38	33	11,2	4,5	2,9	3,8	3,3
2015	11	8	27	6	40	27	22	8,8	4,5	2,5	3,4	2,8
2014	7	6	30	5	37	25	22	11,3	6,0	3,6	4,2	3,7
2013	9	6	12	3	25	19	18	11,5	4,0	2,1	3,2	3,0
2012	6	3	25	6	25	11	6	11,7	4,2	1,8	3,7	2,0
2011	8	8	19	4	28	25	25	10,1	4,8	3,1	3,1	3,1
2010	8	6	15	3	25	15	15	11,2	5,0	1,9	2,5	2,5
2009	7	5	14	3	24	21	18	9,8	4,7	3,0	4,2	3,6
2008	9	8	24	5	37	34	30	8,2	4,8	3,8	4,3	3,8
2007	12	8	41	8	49	37	34	8,3	5,1	3,1	4,6	4,3
2006	7	5	16	4	22	19	15	7,7	4,0	2,7	3,8	3,0
2005	13	10	15	3	45	34	34	5,5	5,0	2,6	3,4	3,4
2004	13	9	27	6	55	49	37	7,0	4,5	3,8	5,4	4,1
2003	10	7	13	3	41	29	29	7,6	4,3	2,9	4,1	4,1
2002	13	5	8	2	44	16	16	8,1	4,0	1,2	3,2	3,2
2001	11	10	28	6	75	40	39	7,6	4,7	3,6	4,0	3,9
2000	10	7	24	5	46	32	32	8,1	4,8	3,2	4,6	4,6
1999	20	17	52	12	80	58	58	6,7	4,3	2,9	3,4	3,4
1998	12	9	17	4	37	32	32	6,6	4,3	2,7	3,6	3,6

Torenavalk

Wederom een goed jaar voor de Torenavalk! Niet zo extreem goed als vorig jaar, maar toch mooi 69 jongen uitgevlogen. Bij vier nesten hebben we de eieren geteld dat waren er drie keer vijf en één keer zes, gemiddeld 5,3. Dat is een groter gemiddelde dan het Brabantse van 4,9 en zeker groter dan het landelijk gemiddelde van 4,81. Met 4,4 (n=17) uitgevlogen jong gemiddeld per succesvol nest zitten we ook net boven het Brabantse gemiddelde van 4,3.

Er zijn twee broedsels mislukt. Een mislukte omdat het vrouwtje werd gepredeerd en bij het andere mislukte broedsel werd de nestkast overgenomen door een Nijlganzenpaar. De Torenavalk is nog meer dan de Buizerd vooral een muizeneter. Daar zal het dit jaar rondom april dus wel goed mee gegaan zijn, gezien het aantal gevonden broedsels.

Torenavalk (foto Martien van Dooren).

Torenvalk												
Jaar	Nesten	Nesten succesvol	ei (gezien)	Aantal nesten ei gezien	ei gezien + geteld	jongen	uitgevlogen	Gem. nesthoogte	Gem. legselgrootte (gezien)	Gem. jongen per begonnen nest	Gem. jongen per succesvol nest	Gem. uitgevlogen per succesvol nest
2021	20	17	21	4	78	74	69	5,7	5,3	3,7	4,4	4,1
2020	26	25	25	5	114	107	106	5,6	5,0	4,1	4,3	4,2
2019	13	12	14	3	62	59	58	6,3	4,7	4,5	4,9	4,8
2018	13	12	13	3	49	47	47	6,7	4,3	3,6	3,9	3,9
2017	11	11	6	1	49	49	47	6,3	6,0	4,5	4,5	4,3
2016	13	13			55	55	55	6,7		4,2	4,2	4,2
2015	11	11			53	53	52	5,8		4,8	4,8	4,7
2014	8	7	11	2	41	32	30	5,6	5,5	4,0	4,6	4,3
2013	8	7	5	1	36	31	29	5,6	5,0	3,9	4,4	4,1
2012	11	9			33	32	32	5,9		2,9	3,6	3,6
2011	16	13	39	9	59	49	48	5,3	4,3	3,1	3,8	3,7
2010	5	4	19	3	22	18	16	6,2	6,3	3,6	4,5	4,0
2009	11	10	34	7	48	42	37	5,3	4,9	3,8	4,2	3,7
2008	12	10	61	11	63	45	37	5,2	5,5	3,8	4,5	3,7
2007	15	15	66	11	80	67	67	5,9	6,0	4,5	4,5	4,5
2006	11	10	37	7	50	39	36	5,3	5,3	3,5	3,9	3,6
2005	13	10	62	11	72	48	48	5,7	5,6	3,7	4,8	4,8
2004	13	12	54	10	68	65	60	5,3	5,4	5,0	5,4	5,0
2003	12	12	46	10	55	43	42	5,7	4,6	3,6	3,6	3,5
2002	15	11	40	8	67	48	48	5,6	5,0	3,2	4,4	4,4
2001	14	14	63	12	82	63	63	7,6	5,3	4,5	4,5	4,5
2000	24	11	51	10	84	47	47	7,6	5,1	2,0	4,3	4,3
1999	16	13	46	9	74	54	54	7,1	5,1	3,4	4,2	4,2

Wespendief

Net als vorig jaar een broedpoging in de Trentse Bossen in Zeeland en net als vorig jaar al heel vroeg mislukt. Waarom weten we niet. Ook in de rest van Nederland was het in 2021 armoe troef. Wespendief is een langlevende soort en een slecht jaar is daarmee nog geen ramp.

Juvenile Wespendief met vrouwtje Erp Hurkske 31 juli 2020 (foto Carel van de Sanden).

Wespendief												
Jaar	Nesten	Nesten succesvol	ei (gezien)	Aantal nesten ei gezien	ei gezien + geteld	jongen	uitgevlogen	Gem. nesthoogte	Gem. legselgrootte (gezien)	Gem. jongen per begonnen nest	Gem. jongen per succesvol nest	Gem. uitgevlogen per succesvol nest
2021	1	0										
2020	2	1	2	1	2	1	1	15,0	2,0	0,5	1,0	1,0
2019	1	1			2	2	2			2,0	2,0	2,0
2018	0											
2017	0											
2016	1	1			2	2	2			2,0	2,0	2,0
2015	0											
2014	0											
2013	0											
2012	0											
2011	1	0										
2010	1	1			2	2	2	11,0		2,0	2,0	2,0
2009	0											
2008	0											
2007	0											
2006	1	1			2	2	2	16,0		2,0	2,0	2,0
2005	1											
2004	2	2	1	1	2	2	2	4,5	1,0	1,0	1,0	1,0
2003	1							10,0				
2002	2	2	2	1	3	3	3	9,0	2,0	1,5	1,5	1,5
2001	0											
2000	0											
1999	0											

Samenvattend

Een groot aantal broedsels en heel veel uitgevlogen jongen. Dat geeft hoop voor de toekomst en hopelijk gaan we volgend jaar weer net zo veel vinden. Heb je zin om ons daarmee te helpen dan kan dat, we kunnen namelijk alle hulp gebruiken.

Neem dan contact op met William van der Velden (william.vandervelden@home.nl)

Namens de

William van der Velden

Met dank aan Mignon van den Wittenboer voor de correctie en lay-out van het verslag.

Deelnemers werkgroep 2021:

Ad Bekkers, Cor Broeren, Annemarie van Diepenbeek, Arno van Eggelen, Gertrude van den Elzen, Martien van den Elzen, Hans van de Heuvel, Willy van Lanen, Chris van Lieshout, Karel van Lin, Paul Reijs, Berry Setton, Ruud Steenbakkers, Jan van den Tillaart, Ton van den Tillart, William van der Velden, Theo Veldpaus, Wil Verbossen, Jan Verhoeven, Ad van Zutphen.

Literatuur:

- *Bijlsma R.G.: Handleiding veldonderzoek Roofvogels uitgegeven door Vogelbescherming*
- *Arno van Eggelen Nestmonitoring.pdf*
- *Bijlsma R.G.: Trends en broedresultaten van roofvogels in Nederland in 2021. De Takkeling: Jaargang 30 (2022), nummer 1.*